

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Cezayir Tarihi Bir Anın Eşliğinde Peki Enerji Nasıl Egemenliğe Dönüşür?!

Haber:

Cezayir'in adı, İran ile bağlantılı gerilimlerin sürmesinin ve buna eşlik eden tedarik aksaklıklarının, özellikle Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasının gölgesinde, küresel enerji piyasalarının gündeminde yeniden öne çıkmıştır; bu gelişmeler dünya genelinde petrol ve gaz hareketleri üzerinde ağır bir gölge bırakmıştır.

Bu dönüşümlerin ortasında, birçok ülke daha istikrarlı alternatifler aramaya yönelirken, Cezayir ise, son günlerde yaşanan dikkat çekici diplomatik hareketliliğin de desteğiyle, ortaya atılan güçlü seçeneklerden biri olarak öne çıkıyor.

İtalya Başbakanı Giorgia Meloni Cezayir'i ziyaret etti ve Roma'nın gaz arzını artırmak ve enerji sektöründeki ortaklığı genişletmek amacıyla işbirliğini güçlendirme niyetini açıkladı. Bunu ise Cezayir'den geçen "Medgaz" boru hattı üzerinden doğal gaz arzının %10'a varan oranda artırılmasına yönelik görüşmelerin yapıldığına dair artan söylentiler eşliğinde, İspanya Dışişleri Bakanı José Manuel Albares'in ziyareti izlemiştir; bu, Başbakan Pedro Sánchez'in de dahil olabileceği daha geniş kapsamlı adımların ön hazırlığı niteliğinde olmasının yanı sıra Portekiz'in işbirliğini güçlendirme çabaları sürerken, Cumhurbaşkanı António José Seguro'nun yakında Cezayir'i ziyaret edebileceğine dair haberler de vardır. (El Cezire, 06/04/2026)

Yorum:

Büyük çalkantılar zamanında, devletlerin gücü yalnızca sahip olduklarıyla değil, anı okuyabilme ve onu değerlendirme yetenekleriyle de ölçülür. Bugün Cezayir'in, Avrupa Birliği'nin acil ve giderek artan ihtiyaçlarının, enerjideki potansiyeliyle kesiştiği nadir bir fırsatla karşı karşıya olduğu görünüyor; bu ise enerjinin bir egemenlik aracı olarak konumunu yeniden ortaya çıkaran çalkantılı bir uluslararası bağlamda gerçekleşmektedir.

Arka arkaya patlak veren jeopolitik krizlerin (önce Ukrayna'ya, ardından İran'a yönelik savaş) başlamasından bu yana, Avrupa'da arz güvenliği konusundaki endişeler giderek artmıştır. Nitekim resmi Avrupa verilerine göre birliğin, birkaç yıl önce enerji ihtiyacının %55'inden fazlasının dış ithalata bağımlı olduğuna işaret etmektedir; nitekim enerji fiyatlarındaki belirgin artış, 2022-2023 yıllarında bazı ülkelerde enflasyon oranlarının %8'in üzerine çıkmasına sebep olmuştu. Kaynakları çeşitlendirmek için gösterilen yoğun çabalara rağmen, Avrupa hâlâ siyasi risklerin yüksek olmadığı, coğrafi olarak yakın ve talebi karşılayabilecek istikrarlı tedarikçiler aramaktadır.

Burada Cezayir, Avrupa için gerçek bir stratejik hazine olarak öne çıkıyor. OPEC verilerine göre, Cezayir'in yaklaşık 4,5 trilyon metreküp olarak tahmin edilen doğal gaz rezervleri bulunmakta olup ülke her yıl 50 ila 55 milyar metreküp arasında gaz ihraç etmektedir; bunun önemli bir kısmı doğrudan boru hatları aracılığıyla Avrupa'ya gönderilmektedir. Bu rakamlar sadece üretim kapasitesini yansıtmakla kalmamakta, aksine kısa vadede kolayca telafi edilmesi zor olan stratejik bir konumu da ortaya koymaktadır.

Ancak, bu verilere rağmen, kaynaklara sahip olmak otomatik olarak güce sahip olmak anlamına gelmemektedir. Zira modern tarih, zenginliklere sahip olan ancak bunları kalıcı bir nüfuza dönüştürmekte aciz olan ülkelerle doludur; bizim için Venezuela, bunun en iyi kanıtı ve örneğidir. İşte Cezayir için gerçek meydan okuma da burada yatmaktadır; yani güvenilir bir tedarikçiden, göz ardı edilemeyecek bir aktöre nasıl dönüşebilir?

Cevap, gerçekten fiilen neyin gerçekleştiğini anlamakla başlar ama aynı zamanda neyin gerçekleştirilebileceğini de öngörmek gerekir: Avrupa Birliği ile Ortaklık Anlaşması'nın gözden geçirilmesi konusu, artık sadece Cezayir'in tek taraflı bir talebi değil, aksine Avrupa'nın da kabul ettiği bir süreç haline gelmiştir. Brüksel'in 2002 yılında imzalanan anlaşmayı yeniden gözden geçirme ilkesini kabul etmesi, pratikte müzakere kapılarını yeniden açmak anlamına geldiği için niteliksel bir dönüşümü temsil etmektedir; zira şu anda enerji ihtiyacının kefi açıkça Cezayir lehine eğilimlidir.

Bu dönüşüm, Cezayir'e daha geniş bir müzakere marjı sağlamak ve onu, eşit bir ortaklık temelinde asgari düzeyde egemenliği garanti altına alacak şartlar öne sürmesine olanak tanıyan bir güç konumuna getirmektedir. Bu yüzden anlaşma, Avrupa mallarının Cezayir pazarına akışını kolaylaştıran bir çerçeve olarak kalmaya devam etmesi yerine, Cezayir ürünlerinin Avrupa pazarlarına erişimini iyileştirmeyi, gerçek sanayi yatırımlarını çekmeyi ve enerji dosyalarını ticaret ve kişilerin hareketleriyle ilişkilendirmeyi de içeren, karşılıklı kazanç sağlayan bir araç haline getirilmek üzere yeniden düzenlenebilir.

Bu bağlamda, sınırlı yüzölçümü ve nüfusu ile askeri açıdan zayıf olmasına rağmen enerji kapısından uluslararası siyasete giren Katar'a da değinilebilir; zira pazarlarını çeşitlendirmesi ve sıvılaştırılmış doğal gaz alanındaki kapasitesini geliştirmesi, bu ülkeye büyük devletlerle müzakere etme imkânı sağlayabilir; ancak pusulanın kaybolması sonucunda siyasi kararlarını almaya sahip olmadığı gibi uluslararası gündemlerin de bir parçası haline gelmiştir.

Bununla birlikte siyasi ve ekonomik bağımlılıktan çıkmak mümkündür ve burada Cezayir, siyasi irade sağlandığı takdirde Batı'dan kısa sürede fiili bağımsızlığını kazanabilecek en uygun ülkelerden biridir; zira egemen bir devletin sahip olması gereken tüm unsurlara sahiptir.

Bundan dolayı mesele, anlık ekonomik kazanç elde etmek için değil, bu dünyada ve ahirette kazanabilmek için zamana karşı bir yarış haline gelmiştir. Nitekim Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَعْفَرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ * الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ** **Rabbinizin mağfiretine mazhar olmak ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olup gökler ve yer kadar geniş**

olan cennete girmek için yarışın! Onlar (takvâ sahipleri) bollukta da darlıkta da Allah yolunda harcarlar.” [Al-i İmran 133-134]

Eğer Cezayir, bu uluslararası durumu kalıcı bir stratejik kazanca dönüştürmek istiyorsa, onun yapması gereken enerji gelirlerini halkın evlatları pahasına ordunun generallerinin servetini artırmak için kullanma mantığından vazgeçip, egemenliğini yaşamın her alanında azim İslam ideolojisinden alan güçlü bir devlet inşa etme mantığına geçmelidir. Burada hepimizin şunu hatırlaması gerekir; bugün Hürmüz Boğazı üzerinde nüfuz savaşı veren Amerika, George Washington döneminde 1796 tarihli anlaşma gereği Osmanlı Cezayir Eyaleti'ne haraç ödüyordu.

Bu nedenle güç, servetlere sahip olmakta değil, onun nasıl, ne zaman ve hangi koşullarda kullanılacağını belirleme yeteneğinde yatmaktadır; en önemlisi de, bu hangi çatı altında gerçekleşecektir? Zalim kapitalizmin çatısı altında mı, yoksa vaat edilen Raşidi Hilafetin çatısı altında mı?

Sonuç olarak Cezayir bugün, doğal olarak ümmetin bağına geri dönerek İslami kimliğiyle barışmak ve ilişkilerini sadece Avrupa Birliği ile değil, aksine diğer büyük devletlerle de yeniden şekillendirmek için gerçek bir fırsatla karşı karşıyadır; bu fırsat ise, ihtiyaç ile imkânın kesiştiği ve insanlığın kapitalizmin cehenneminden kurtulmak için bir kurtarıcı aradığı uluslararası anın avantajından yararlanarak gerçekleşebilir; bu da Müslümanlar için, ancak İslam'ı, Siyonist-Haçlı kampanyasına karşı koyabilecek ve Trump'ın çılgınlıklarına son verebilecek hadari bir alternatif ve bir kalkınma projesi olarak benimsemekle mümkün olabilir. Buradaki soru artık şu değildir: Cezayir güç kartlarına sahip midir? Aksine bu kartları, fiili bir egemenliğe dönüştürmeyi başarabilecek mi? Peki onun, gücünün nedenlerini İslam'dan almasının zamanı geldi mi; yani İslam Devleti'ni kurup otoritesinin parlaklığını yeniden mi elde edecek, yoksa bağımsızlık ve kurtuluş mücadelesinde sadece bir tur kazanmakla mı yetinecek?

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Müh. Visam Atrâş – Tunus